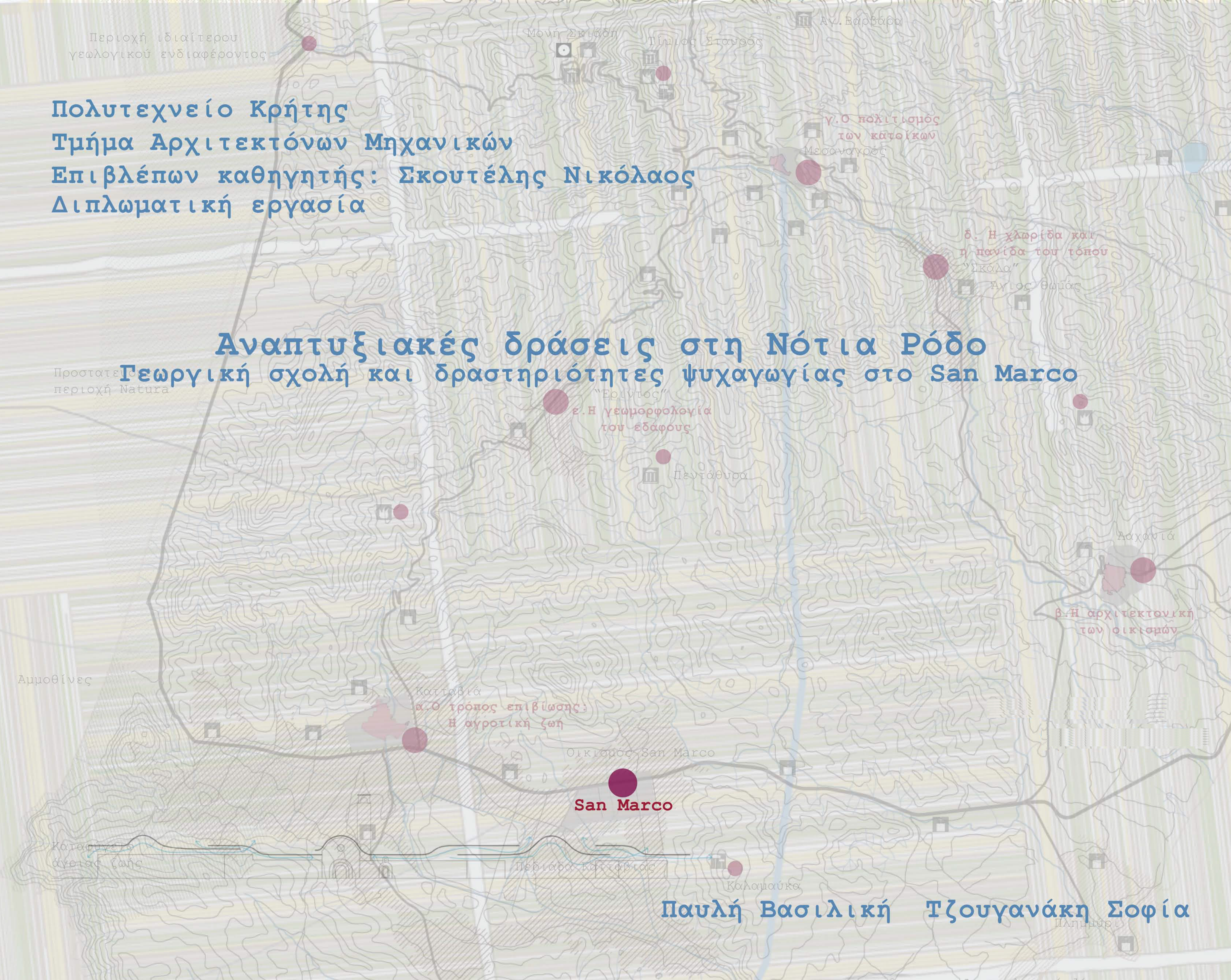

Πολυτεχνείο Κρήτης
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Επιβλέπων καθηγητής: Σκουτέλης Νικόλαος
Διπλωματική εργασία

Αναπτυξιακές δράσεις στη Νότια Ρόδο

Γεωργική σχολή και δραστηριότητες ψυχαγωγίας στο San Marco

Παυλή Βασιλική Τζουγανάκη Σοφία

Αναπτυξιακές δράσεις στη Νότια Ρόδο.

Γεωργική Σχολή και δραστηριότητες ψυχαγωγίας στο San Marco.

Η Νότια Ρόδος αποτελεί οικοσύστημα, ανεπηρέαστο σε μεγάλο βαθμό από την υπέρμετρη τουριστική ανάπτυξη του υπόλοιπου νησιού, με αξιόλογους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους. Στόχος της μελέτης μας, είναι ο σχεδιασμός μιας ορθολογικής διαχείρισης του πολιτιστικού πλούτου, βασισμένη σε ελεγχόμενες αναπτυξιακές δραστηριότητες, παράλληλα με την προστασία και ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος για την βελτίωση της τοπικής οικονομίας, αλλά και την διατήρηση και βελτίωση των βιολογικών παραμέτρων.

Η όλη επέμβαση προτείνει ένα πολυεπίπεδο σύστημα λειτουργικά και κατασκευαστικά συνδεδεμένων υποδομών, καθοδηγούμενων από το σκελετό των οδικών δικτύων, δημιουργώντας ένα δίκτυο «πολιτιστικών» μονοπατιών. Πρόκειται για ήδη υπάρχουσες διαδρομές οι οποίες ενισχύονται μέσω των επεμβάσεων που λαμβάνουν χώρα κατά μήκος τους.

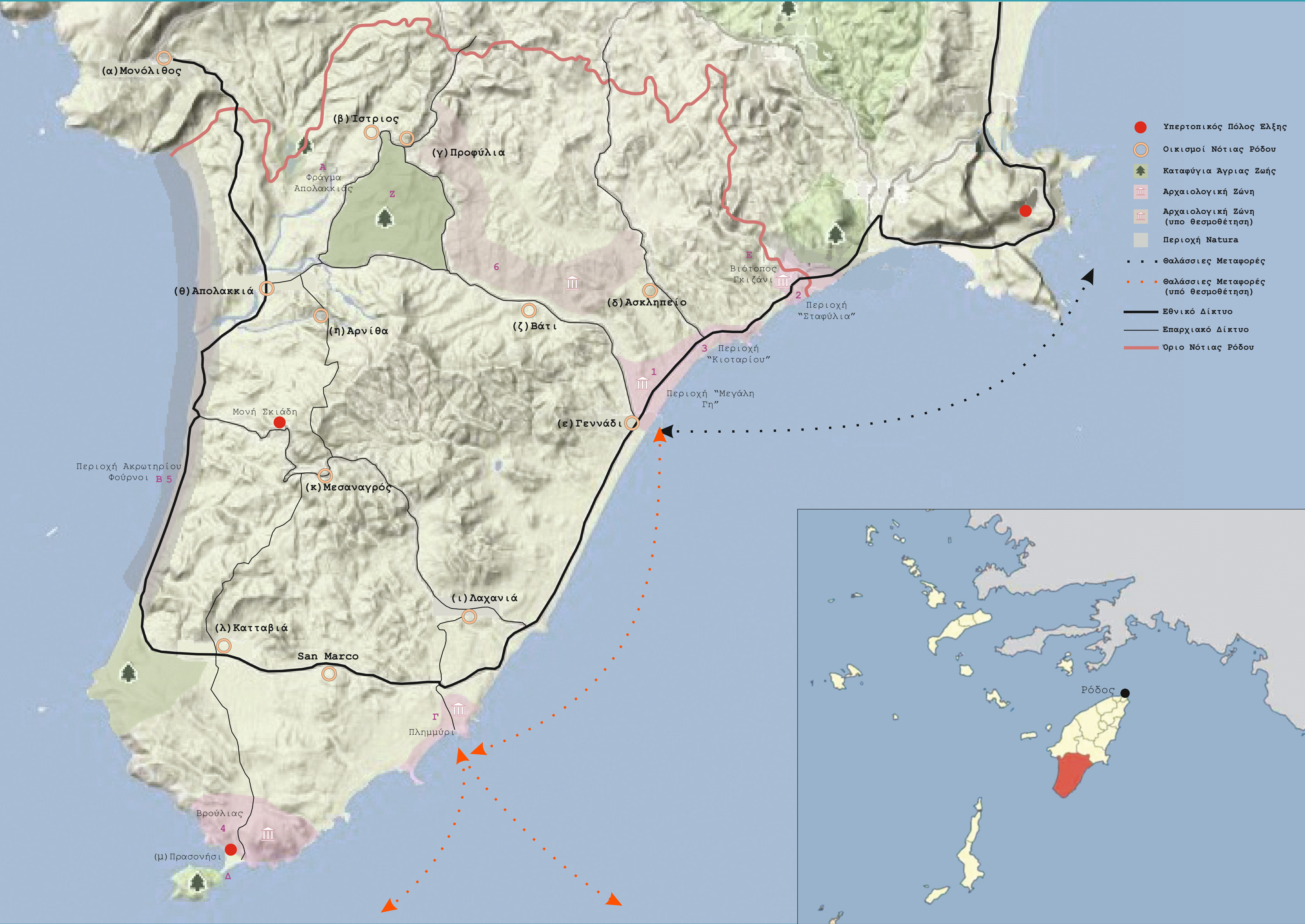
Στον κεντρικό περιφερειακό άξονα, στην περιοχή του αγροτικού ιταλικού οικισμού San Marco, εδραιώσαμε τον πυρήνα της επέμβασης, δημιουργώντας κατ'αρχήν ένα χώρο στάσης και ενημέρωσης για την ευρύτερη περιοχή. Παράλληλα, ο πυρήνας, θα λειτουργεί ως **αγροτουριστικό κέντρο** και **Γεωργική Σχολή** περιλαμβάνοντας το σύνολο της αγροτικής ενασχόλησης των επισκεπτών, καθώς και όλους του απαραίτητους χώρους για διαμονή . Το αγροτουριστικό κέντρο αποτελεί τον χώρο στο οποίο επικεντώνεται η μελέτη μας.

Στους βασικούς οδικούς άξονες που συνδέουν καίρια σημεία της περιοχής προτείνεται μια δεύτερη κατηγορία υποδομών, μικρής κλίμακας, οι οποίες θα έχουν λειτουργίες εργαστηρίων όπου οι επισκέπτες θα έχουν την δυνατότητα να έρθουν σε άμεση επαφή με το θεματικό περιεχόμενο του εργαστηρίου. Τα εργαστήρια προτείνεται να συμπληρώνουν τις λειτουργίες του πυρήνα, δημιουργώντας μια αλληλοεξαρτώμενη σχέση.

Στους άξονες που οδηγούν σε απομονωμένα σημεία θέασης, υψηλά υψόμετρα ή απομονωμένες περιοχές με πολιτιστικά ή οικολογικά χαρακτηριστικά προτείνεται η δημιουργία υποδομών, οι οποίες θα περιορίζονται στην ελάχιστη δυνατή επέμβαση στο χώρο και τα οποία αποκαλύπτουν μια πανοραμική εικόνα της περιοχής μελέτης.

Οι επισκέπτες θα έχουν έτσι την δυνατότητα να επισκεφθούν τον απομακρυσμένο νησιού αυτό τόπο, να διαμήνουν στο αγροτικό χωριό του San Marco και να επισκεφθούν με ένα εναλλακτικό τρόπο (ποδήλατο, άλογο ή οδικώς) την περιοχή.

Ο γενικότερος στόχος της επέμβασης είναι η δημιουργία μια ήπιας ανάπτυξης, διαφορετικής από αυτή του υπόλοιπου νησιού η οποία θα ξαναδώσει ζωή στην Νότια Ρόδο.

Γενικά στοιχεία

Η περιοχή που αναλύουμε βρίσκεται στο Νότιο τμήμα της Ρόδου, απομακρυσμένη από την τουριστικά υπερανπτυγμένη πόλη της Ρόδου, γεγονός που επέδρασε στο να αποφύγει την μεγάλη αλλοίωση από της επιδράσεις της υπέμετρης τουριστικής ανάπτυξης. Το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται ως εύκρατο με ήπιο και σχετικά υγρό χειμώνα και ξηρό καλοκαίρι με 310 μέρες τον χρόνο.

Η νότια Ρόδος διαμορφώνεται από διάσπαρτους οικισμούς, μικρού πληθυσμιακού μεγέθους, χωρίς κάποιο οικιστικό κέντρο, διατηρώντας τον παραδοσιακό αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής. Χαρακτηριστικό της αγροτικής ιδιότητας της περιοχής είναι και η επέμβαση των Ιταλών με την δημιουργία ενός πρότυπου αγροτικού οικισμού.

(3) Ακτογραμμή Κιοταρίου

(Γ) Λιμάνι Πλημμύριου

Παραγωγή

Η οικονομία της Νότιας Ρόδου βασίζεται στην πρωτογενή παραγωγή. Κυρίαρχες είναι οι αροτριάειες καλλιέργειες, ακολουθούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες με ελιές και τα κηπευτικά είδη. Οι αροτριάειες καλλιέργειες καταλαμβάνουν την έκταση των 60,000 στρεμμάτων στον Δήμο με σημαντικότερη την καλλιέργεια του σκληρού σιταριού.

Οι κηπευτικές καλλιέργειες καταλαμβάνουν έκταση 700 στρεμμάτων ενώ οι δενδρώδεις καταλαμβάνουν έκταση 60.000 στρεμμάτων, με κύρια παραγωγή, την ελαιοποιήσιμη ελιά και στη συνέχεια τα εσπεριδοειδή.

Πεδιάδα Κατταβιάς

Πεδιάδα Κατταβιάς

Μεταφορές

Οι μεταφορές στην Νότια Ρόδο επιτυγχάνονται μέσω του οδικού δικτύου, καθώς δεν διαθέτει λιμάνι και αεροδρόμιο. Όμως, υπάρχει προοπτική δημιουργίας λιμανιού-μαρίνας στο Πλημμύρι για την σύνδεση με τα γύρω νησιά (Χάλκη-Τήλος) και αξιοποίησης ενός παλιού στρατιωτικού αεροδρομίου στην Κατταβιά.

Τουρισμός

Οι Τουρίστες είναι στην πλειοψηφία τους αλλοδαποί με ηλικίες κυρίως άνω των 40, για άτομα που επιζητούν ηρεμία στις διακοπές τους καθώς η φυσιογνωμία της περιοχής διαφέρει από αυτή του μεγαλύτερου μέρους του νησιού.

(Α) Φράγμα Απολακκιάς

Αποτελεί μια τεχνητή λίμνη, μεμονωμένη, εσωτερική και μόνιμα κατακλυσμένη από νερό. Χαρακτηρίζεται ως ορεινός υγρότοπος με πλούσια χλωρίδα (τραχεία πεύκη, κουμαριά) και πανίδα (διάφορα είδη πτηνών) και χαρακτηρίζεται ως καταφύγιο άγριας ζωής.

Προβλέπεται η χωροθέτηση ήπιων υποδομών για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων όπως κωπηλασία που ήδη πραγματοποιείται.

Απέχει περίπου 23km από τον οικισμό San Marco.

Περίπου μία ώρα με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

(Β) Ακτογραμμή Απολακκιάς-Περιοχή Ακρωτηρίου Φούρνου

Η περιοχή διακρίνεται από ποικιλότητα περιβάλλοντος, με πολλά σπάνια είδη χλωρίδας.

Η ακτογραμμή αποτελείται από υψηλούς αμμόλοφους ενώ στη θαλάσσια ζώνη έχει παρατηρηθεί η παρουσία της χελώνας Caretta caretta και της φώκιας Monachus monachus.

Η παράκτια γεωλογία συνδυάζει σκληρούς ασβεστόλιθους, φλύσχη, άργιλο και ασβεστολιθική άργιλο με απολιθώματα.

Το μεγαλύτερο τμήμα της περιχής εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000.

Απέχει περίπου 7km από τον οικισμό San Marco.

Περίπου 20 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

(Α) Φράγμα Απολακκιάς

(Α) Φράγμα Απολακκιάς

(Γ) Πλημμύρι

Περιοχή ιδιαίτερης σημασίας σε υγρότοπους και αμμόλοφους με υγρόφιλη βλάστηση, η οποία χαρακτηρίζεται ως αρχαιολογική ζώνη.

Αποτελεί χώρο αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας Caretta caretta, στην ελεύθερη από οικιστικές δραστηριότητες 4,5 km παραλία.

Απέχει περίπου 6,5 km από τον οικισμό San Marco

Περίπου 20 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

(Δ) Πρασονήσι

Είναι ένα νησί στο νοτιότερο άκρο της Ρόδου το οποίο, λόγω των προσχώσεων άμμου ενώνεται με τη Ρόδο και δημιουργεί ένα μοναδικό τοπίο.

Στη δυτική πλευρά της πρόσχωσης υπάρχει συνήθως αέρας ενώ ταυτόχρονα η ανατολική πλευρά βρίσκεται σε κατάσταση νηνεμίας. Συνεπώς, προσφέρεται τόσο για το άθλημα της ιστιοσανίδας όσο και για κολύμβηση.

Έχει χαρακτηριστεί καταφύγιο άγριας ζωής.

Απέχει περίπου 10 km από τον οικισμό San Marco

Περίπου 30 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

(κ) Ελεύθερα Ελάφια, Μεσαναγρός

(β) Περιοχή Φούρνου

(Ε) Ποταμός Κουρσοντάρης

Θεωρείται βιότοπος του ψαριού γκιζάνι (ζαργάνα). Είναι ένας από τους τέσσερις βιότοπους του γκιζανιού που προτείνονται να συμπεριληφθούν στις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000. Οι βιότοποι αυτοί επιλέχθηκαν με βασικό κριτήριο τους πληθυσμούς γκιζανιού που φιλοξενούν αλλά και το ευρύτερο φυσικό περιβάλλον τους, το οποίο περιλαμβάνει και άλλα σπάνια είδη πανίδας και χλωρίδας.

Υπάρχουν ήδη τρία κέντρα ενημέρωσης για το Γκιζάνι στη Ρόδο.

"Τα κέντρα αυτά λειτουργούν ως σημεία ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού συμβάλλοντας τόσο στην ανάπτυξη του οικότουρισμού όσο και στη ευαισθητοποίηση του κοινού αναφορικά με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος και του μοναδικού αυτού ψαριού"

Απέχει περίπου 18 km από τον οικισμό San Marco

Περίπου μία ώρα με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

(Ζ) Άγιος Ιωάννης

Η περιοχή Άγιος Ιωάννης, μεταξύ των οικισμών Προφύλια, Ιστριος, Απολακκιάς, Αρνίθας και Βατίου έχει χαρακτηριστεί επίσης ως καταφύγιο άγριας ζωής. (εμβαδόν 11,870 στρέμματα)

Απέχει περίπου 26 km από τον οικισμό San Marco

Περίπου μία ώρα και 30 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

Αρχαιολογικές ζώνες

- (1) Περιοχή "Μεγάλη Γη": ίχνη αρχαίου οικισμού, λείψανα ανακτορικού τείχους, αρχαίο νεκροταφείο, συστάδα μυκηναϊκών τάφων, εργαστήριο κεραμικής
- (2) Περιοχή "Σταφύλια": αρχαία οικοδομικά λείψανα, τάφοι, μεσαιωνικό κάστρο
- (3) Περιοχή "Κιοταρίου": αρχαίο οχυρό, αρχαίες τοιχοδομίες, λείψανα παλαιοχριστιανικής περιόδου, νεκροταφείο
- (4) Περιοχή "Βρούλιας": Απέχει λιγότερο από 30 λεπτά με το ποδήλατο
- (5) Περιοχή Φούρνοι (υπο θεωροθέτηση)
- (6) Εκτεταμένη περιοχή μεταξύ Ασκληπιείου-Βατίου-Προφύλιας (υπο θεωροθέτηση)

(δ) Κάστρο Ασκληπιείου (α) Κάστρο Μονολιθίου

(α) Κάστρο Μονολιθίου

(4) Περιοχή Βρούλιας

Στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς στους οικισμούς της Νότιας Ρόδου

(α) Μονόλιθος: Κάστρο Μονολιθίου (είναι ένα από τα τέσσερα ισχυρότερα φρούρια του νησιού σε ύψος 237μ.), το οποίο χτίστηκε πάνω στα ερείπια Βυζαντινού κάστρου.

Απέχει περίπου 1 ώρα και 45 λεπτά με το ποδήλατο.

(β) Ιστριος: Εκκλησιά Αγίου Μερκούριου

Απέχει περίπου 1 ώρα και 20 λεπτά με το ποδήλατο.

(γ) Προφύλια: Άγιος Γεώργιος στην Προφύλια (Δείγμα τέχνης επί Τουρκοκρατίας) Περιβάλλεται από δάσος

(δ) Ασκληπιείο: Βυζαντινή εκκλησία "Κοίμηση της Θεοτόκου", του 11ου αιώνα με προσθήκες στα Ιπποτικά χρόνια (13ος αιώνας) Φρούριο Ασκληπιείου (ιπποτικό φρούριο, 13ος αιώνας) και αρχαία ερείπια.

Πολιτιστικό ελαιοτριβείο (λειτουργεί σήμερα ως λαογραφικό μουσείο) Απέχει περίπου 1 ώρα και 15 λεπτά με το ποδήλατο.

(ε) Γεννάδι: Ιταλικό κτίσμα ελαιοτριβείου και κτήριο της Λαυνομιάς Πύργος στο Γεννάδι (ιπποτικός)-σώζονται μόνο τα θεμέλια

(ζ) Βάτι: Χτισμένο σε πεδιάδα με αιωνόβιους ελαιώνες.

Αρχαιολογικά ευρήματα και τάφοι της γεωμετρικής και της Αρχαϊκής

(η) Αρνίθα: Μυκηναϊκοί τάφοι και σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα.

Πύργος "ερμυκατοστό" ανήκε στα χωριά Βάτι και Αρνίθα, Αγία Ειρήνη (περίτεχνη διακόσμηση μαρμάρων)

(β) Ιστριος

(δ) Ασκληπιείο

(η) Αγία Ειρήνη, Αρνίθα

(θ) Απολακκιά: Μυκηναϊκοί τάφοι και σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα, Φρούριο Απολακκιάς (σώζονται μόνο τα θεμέλια), ερείπια εκκλησιών Αγίας Αναστασίας στη θέση Ζωνάρα (βρέθηκαν πρόσφατα σε ανασκαφή)

Απέχει περίπου περίπου 45 λεπτά με το ποδήλατο

(ι) Λαχανιά: Στη παραλία της Σαλαμίνας υπήρχε η πόλη Ιξία όπου βρέθηκαν ευρήματα που μαρτυρούν την ύπαρξη σημαντικού πολιτισμού στα Γεωμετρικά, Αρχαϊκά και κυρίως στα Κλασσικά χρόνια.

Φρούριο Λαχανιάς (ιπποτικό)- σώζονται μόνο τα θεμέλια.

Απέχει περίπου 25 λεπτά με το ποδήλατο

(κ) Μεσαναγρός: Βυζαντινή εκκλησία "Κοίμηση της Θεοτόκου", του 13ου αιώνα, χτισμένη στο μεσαίο κλίτος μεγάλης τρικλίτης παλαιοχριστιανικής βασιλικής του 6ου αιώνα.

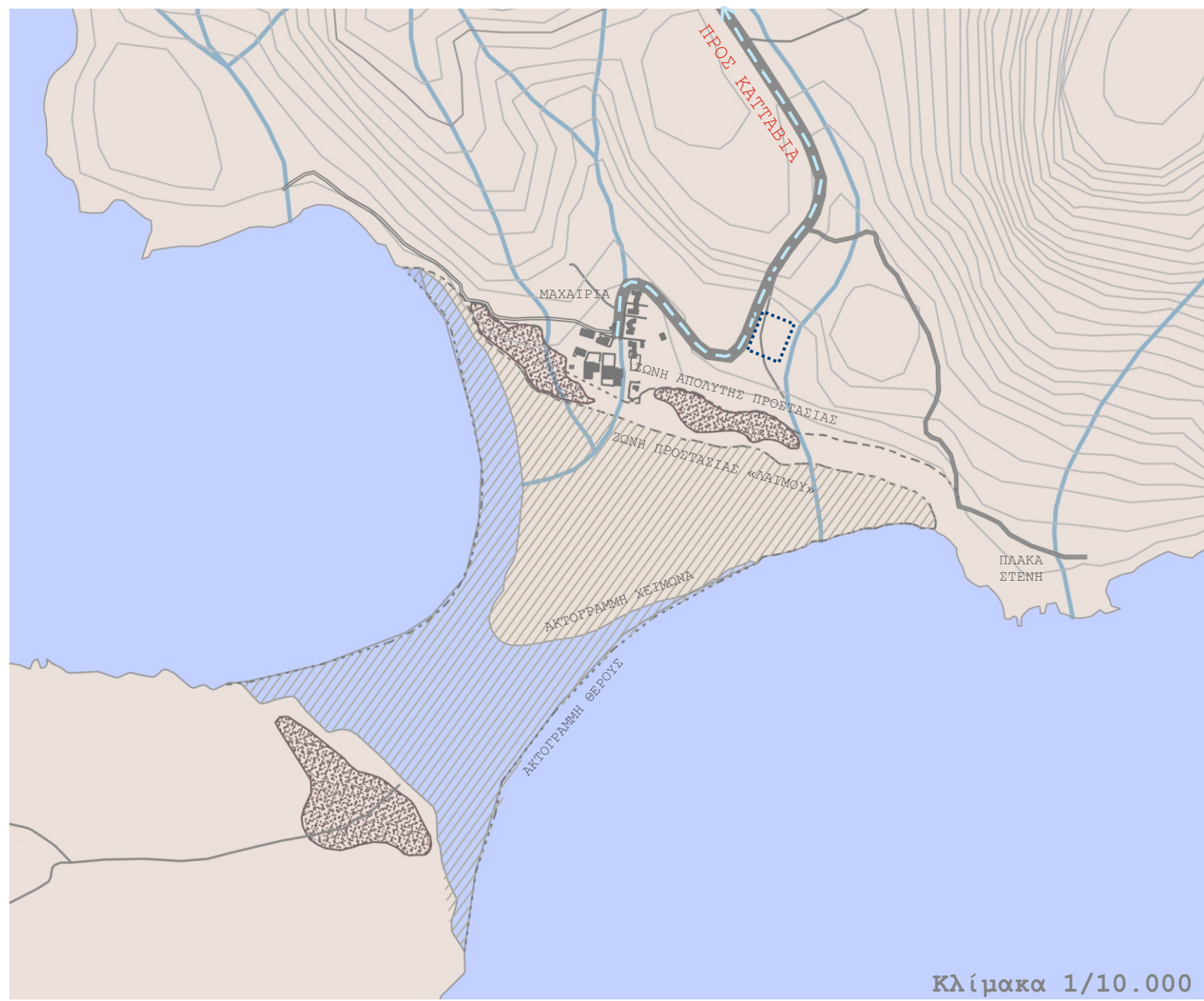
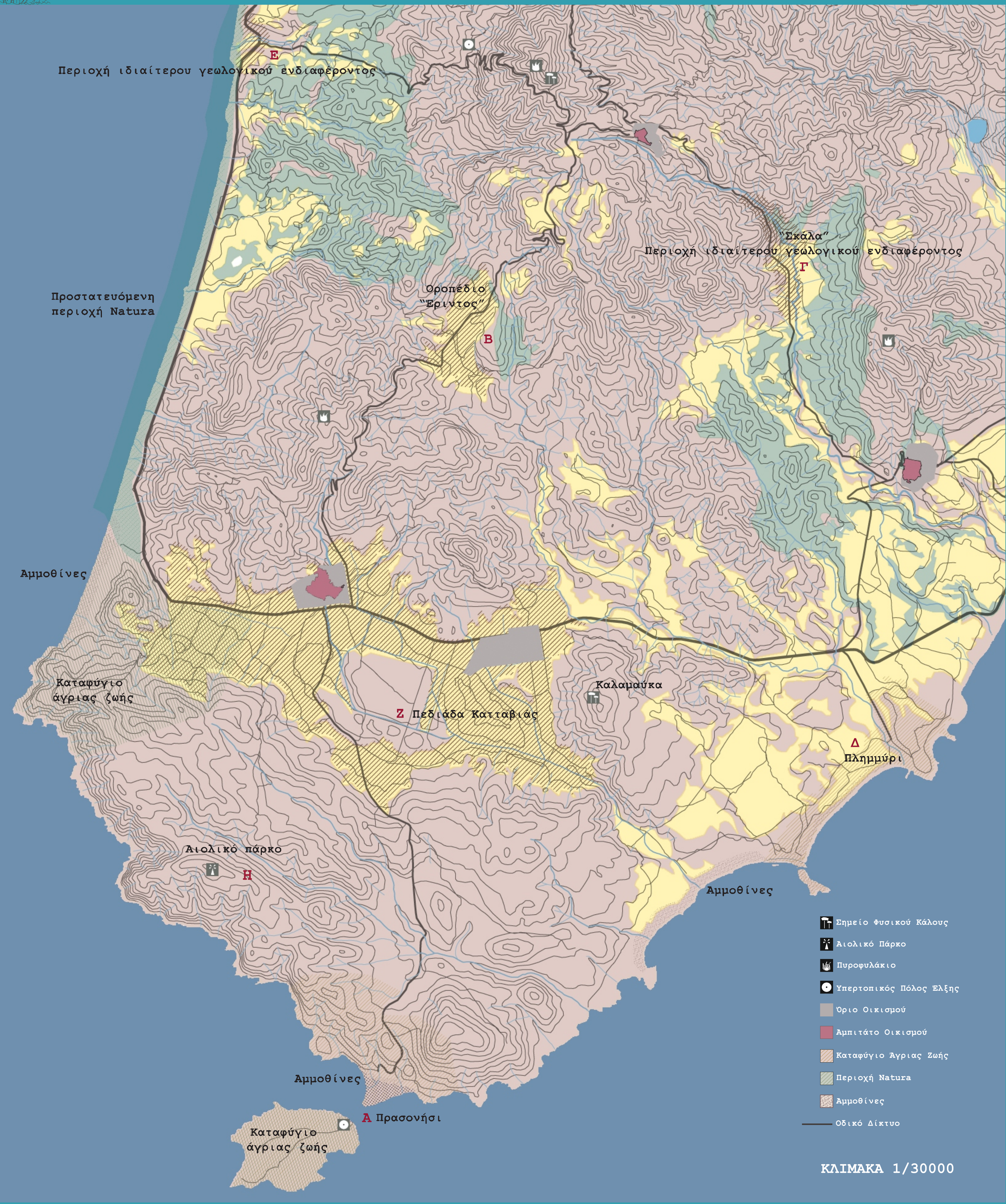
Παραδοσιακά σπίτια, δείγματα λαϊκής αγροτικής αρχιτεκτονικής "πυλινικά" και "καμαρικά".

(λ) Κατταβιά: Φρούριο Κατταβιάς (ιπποτικό)-σώζονται μόνο τα θεμέλια.

Απέχει περίπου 7 λεπτά με το ποδήλατο

(μ) Πρασονήσι: Πύργος στο Πρασονήσι (ιπποτικό)-σώζονται μόνο τα θεμέλια

Οι οικισμοί που έχουν χαρακτηριστεί παραδοσιακοί είναι : Αρνίθα, Ασκληπιός, Κατταβιά, Λαχανιά, Μεσαναγρός και Προφύλια

ΠΡΑΣΕΟΝΗΣΙ (Α)

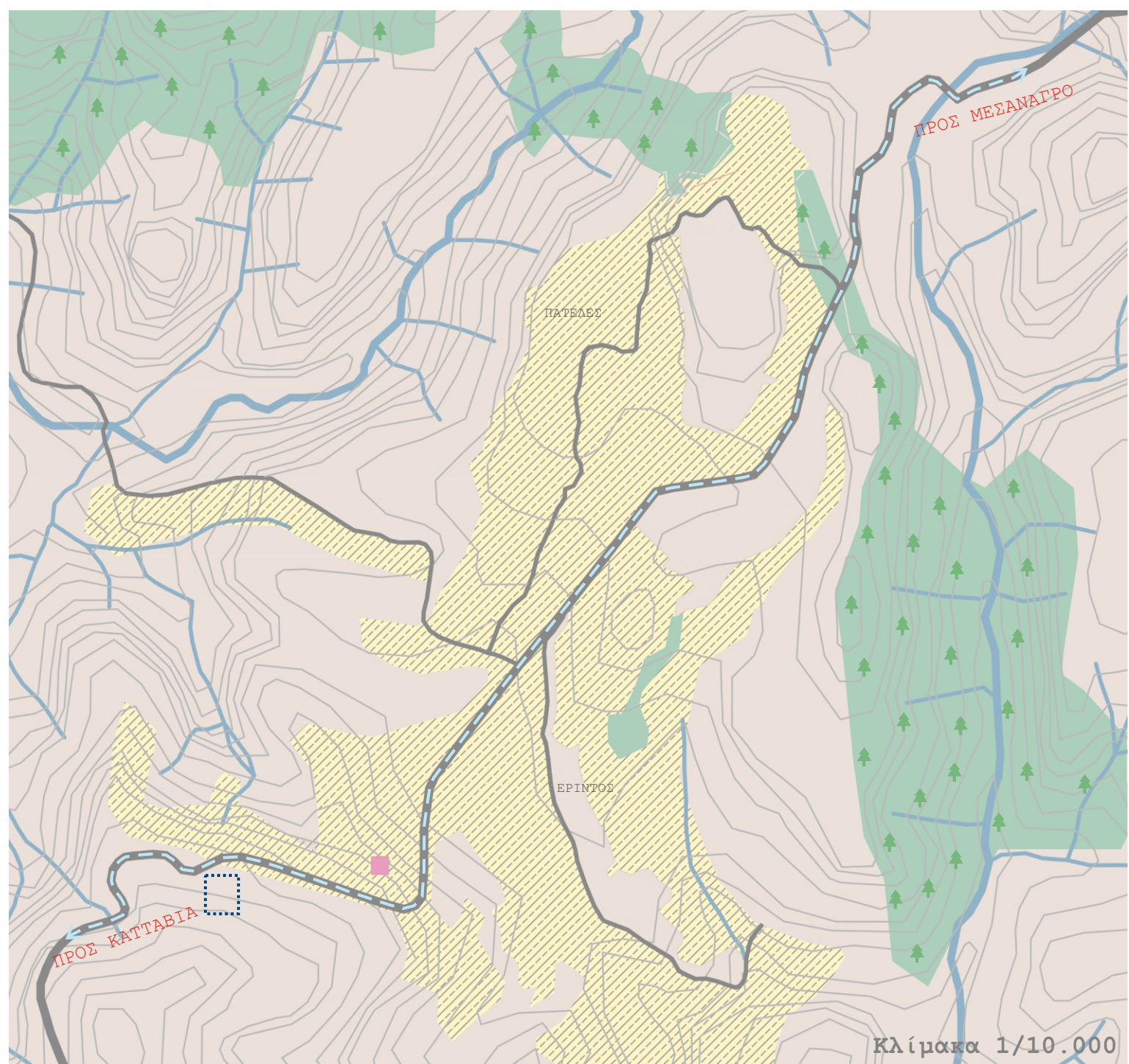

Εργαστήριο εκμάθησης της παράκτιας γεωμορφολογίας

Θέση: Σε ύψωμα, λίγο ψηλότερα από το επίπεδο της παραλίας. Είναι το σημείο που ο επισκέπτης αντικρίνει για πρώτη φορά το πρασονήσι. Υπάρχει ένα πλάτωμα στο οποίο σταματά αρκετός κόσμος για να θαυμάσει το τοπίο και στην συνέχεια κατευθύνεται προς τα εκεί.

Το πρασονήσι είναι ένα νησί στο νοτιότερο άκρο της Ρόδου το οποίο, λόγω των προσάσεων άμμου ενώνεται με τη Ρόδο και δημιουργεί ένα μοναδικό τοπίο. Στη δυτική πλευρά της πρόσχωσης υπάρχει συνήθως αέρας ενώ ταυτόχρονα η ανατολική πλευρά βρίσκεται σε κατάσταση νηνεμίας. Συνεπώς, προσφέρεται τόσο για το θέλημα της ιστιοσυνίδας όσο και για κολύμβηση. Έχει χαρακτηριστεί καταφύγιο άγριας ζωής.

Απέχει περίπου 10 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 30 λεπτά με το ποδήλατο(μέση ταχύτητα 20km/h)

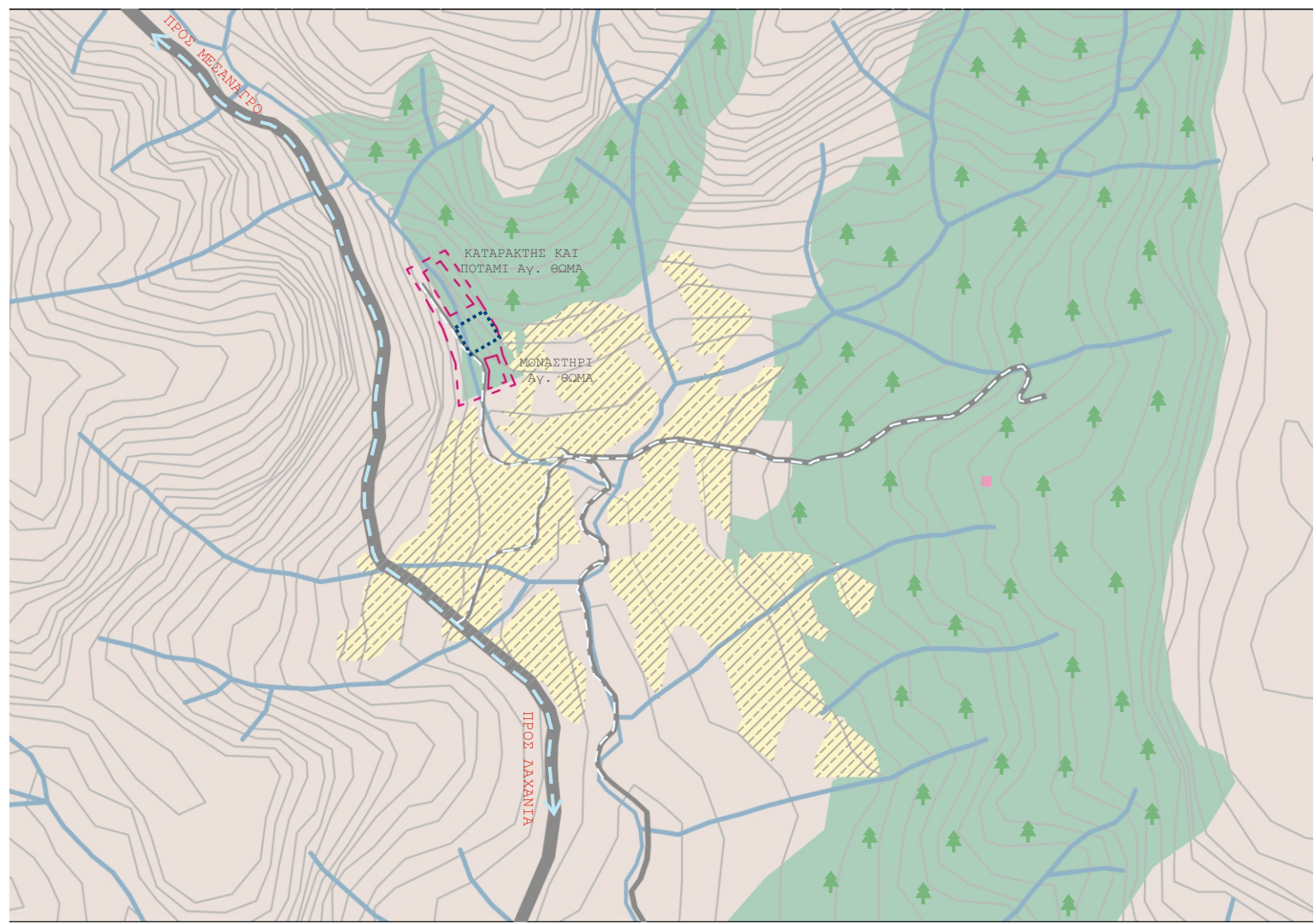
ΕΡΙΝΤΟΣ (Β)

Εργαστήριο εκμάθησης της γεωμορφολογίας του εδάφους

Ένα από τα ελάχιστα οροπέδια που μπορεί να αντικρίσει κανείς στο μικρό νησί της Ρόδου. Η ιδιαιτερότητα του έγκειται στο γεγονός της πλήρους απομόνωσής του. Στην περιοχή συναντήσαμε και σπάνια πουλιά τα οποία δύσκολα κανείς μπορεί να εντοπίσει πλέον στο νησί.

Απέχει περίπου 7 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 25 λεπτά με το ποδήλατο(μέση ταχύτητα 20km/h)

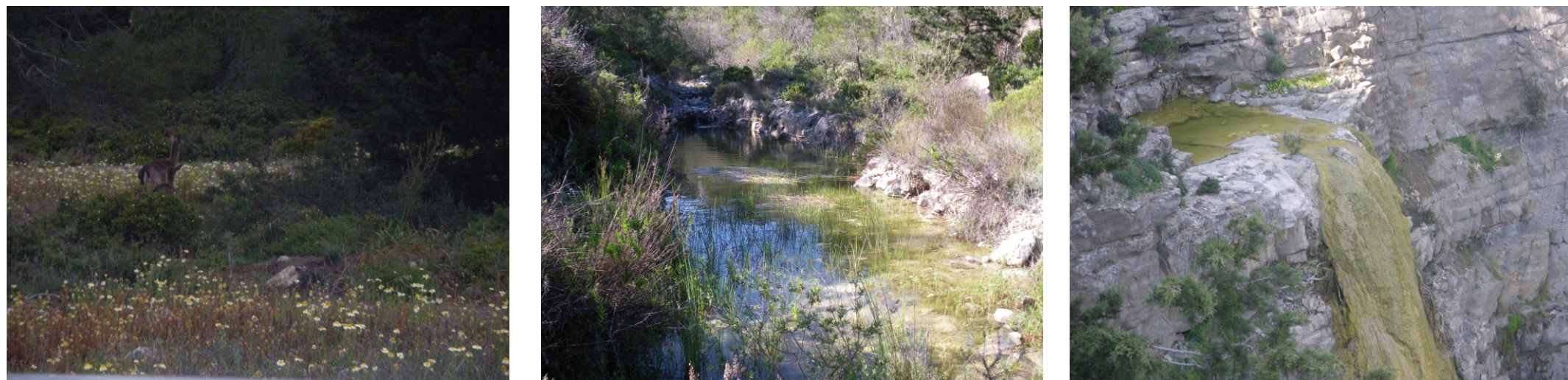
ΣΚΑΛΑ (Γ)

Εργαστήριο εκμάθησης της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής

Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους σε μικρή απόσταση από τον οδικό άξονα Λαχανιά- Καταβιά. Ο δρόμος βρίσκεται σε ύψωμα σε σχέση με την τοποθεσία η οποία είναι 'κρυμμένη' μέσα σε χαράδρα και γεμάτη με κωνοφόρα δέντρα

Απέχει περίπου 12 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 35 λεπτά με το ποδήλατο(μέση ταχύτητα 20km/h)

Πλημμύρι (Δ)

Περιοχή ιδιαίτερης σημασίας σε υνρότοπους και αμμόλοφους με υνρόφυλλη βλάστηση, η οποία χαρακτηρίζεται ως αρχαιολογική ζώνη. Αναπαράγηση της θαλάσσιας χελώνας Caretta caretta, στην ελεύθερη από οικιστικές δραστηριότητες 4,5χιλ. παραλία.

Απέχει περίπου 6,5 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 20 λεπτά με το ποδήλατο(μέση ταχύτητα 20km/h)

Τα Δυτικά Παράλια (Ε)
Ακτογραμμή Απολακκιάς-Περιοχή Ακρωτηρίου Φούρνου

Η περιοχή διακρίνεται από ποικιλότητα περιβάλλοντος, με πολλά σπάνια είδη χλωρίδας. Η ακτογραμμή αποτελείται από υψηλούς αμμόλοφους ενώ στη θαλάσσια ζώνη έχει παρατηρηθεί η παρουσία της χελώνας Caretta caretta και της φώκιας Monachus monachus.

Η παράκτια γεωλογία συνδυάζει σκληρούς ασβεστολίθους, φλόσχη, όργιλο και ασβεστολιθική όργιλο με απολιθώματα. Το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000.

Απέχει περίπου 7km από τον οικισμό San Marco.
Περίπου 20 λεπτά με το ποδήλατο(μέση ταχύτητα 20km/h)

Πεδιάδα Καταβιάς (Ζ)

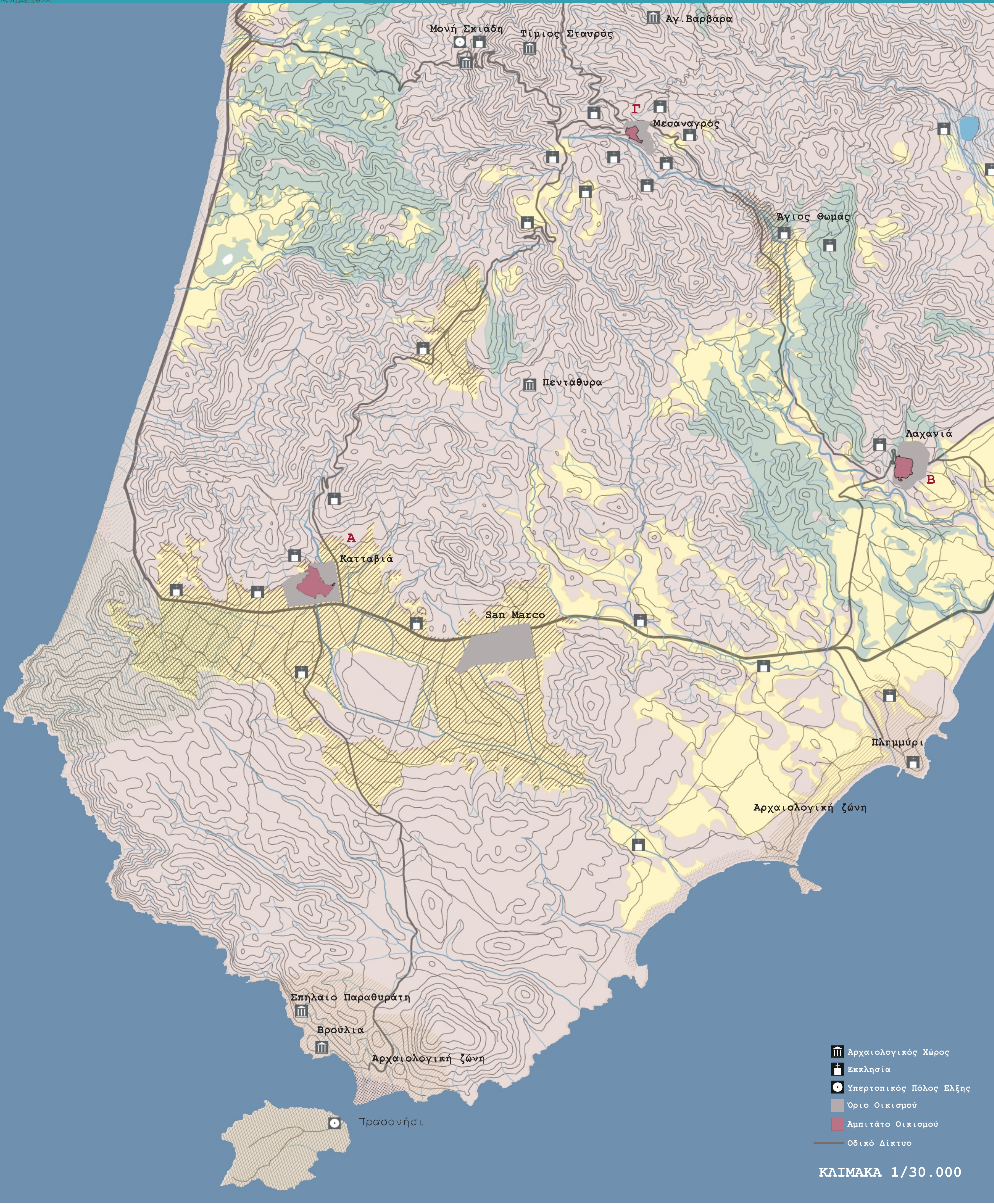
Η πεδιάδα της Καταβιάς αποτελεί την μεγαλύτερη πεδιάδα του νησιού, είναι ένα μοναδικό φυσικό τοπίο, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του νησιού αποτελείται από ορεινούς όγκους. Η ιδιαιτερότητά της επιστραίνεται επιπλέον από την μεγάλη έκταση αοιμητή περιοχή, ενός πυκνοκατοικημένου τόπου.

Αιολικά Πάρκα (Η)

Η περιοχή του Πρασονήσιου και του Μεσαναγρού χαρακτηρίζεται από ισχυρούς ανέμους και γι αυτό αποτελεί έναν ιδανικό χώρο για την δημιουργία αιολικών πάρκων στο νησί

Ιερά Μονή Σκιάθ

Παναγία Πλημμυριανή

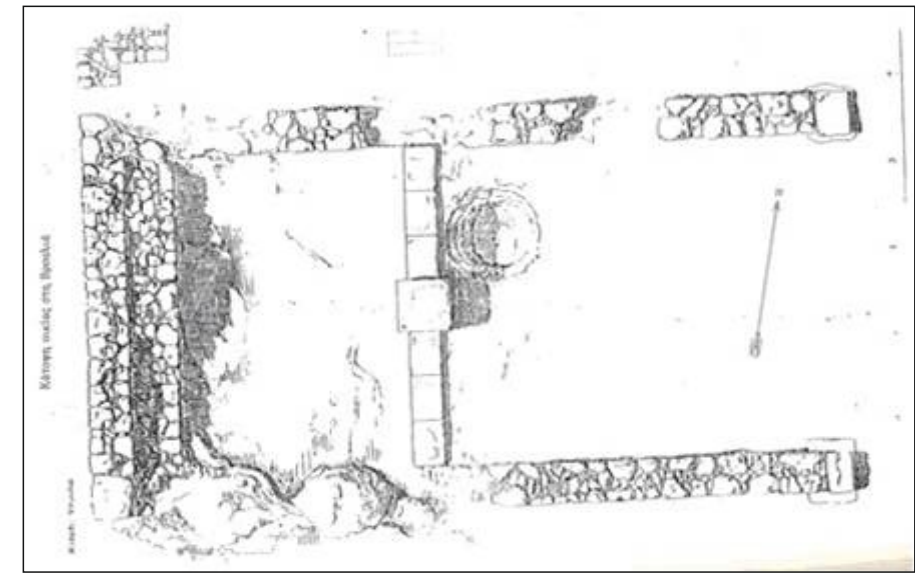
Άγιος Θωμάς

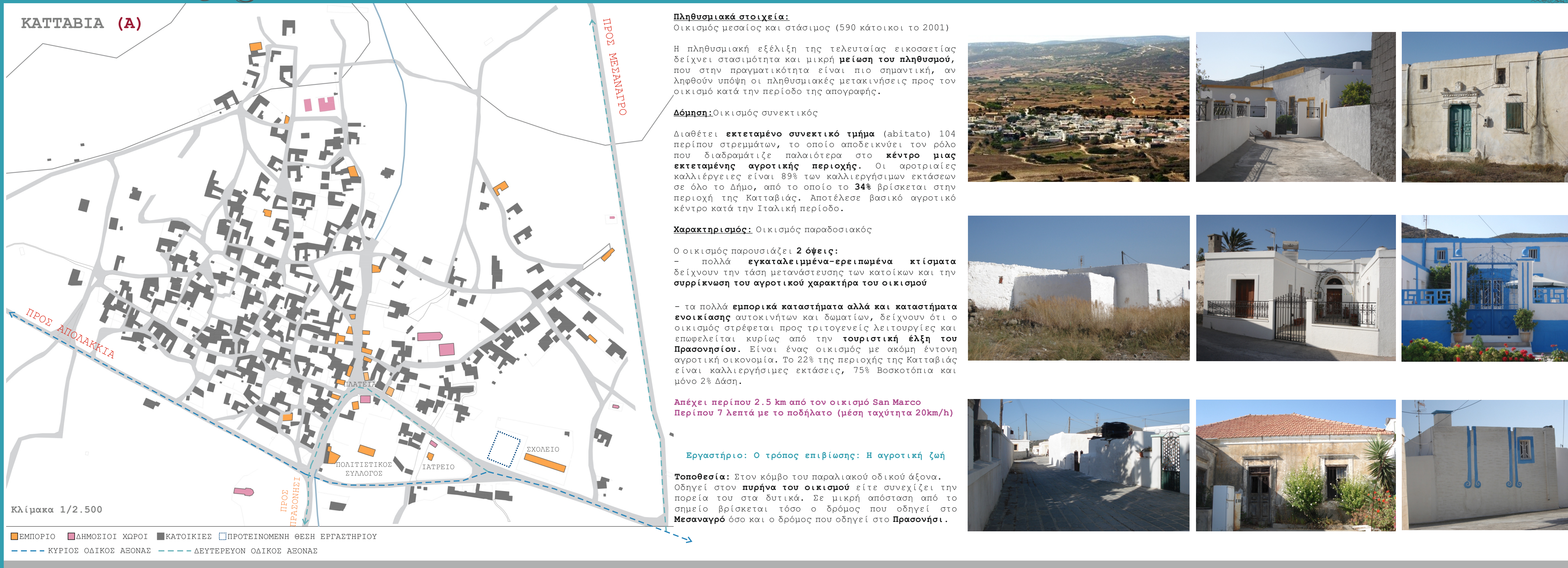
Ιερά Μονή Οσίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου

Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Κάτοψη αρχαιολογικού χώρου Βρούλιας

Πληθυσμιακά στοιχεία:
Οικισμός μεσαίος και στάσιμος (590 κάτοικοι το 2001)

Η πληθυσμιακή εξέλιξη της τελευταίας εικοσαετίας δείχνει στασιμότητα και μικρή μείωση του πληθυσμού, που στην πραγματικότητα είναι πιο σημαντική, αν ληφθούν υπόψη οι πληθυσμιακές μετακινήσεις προς τον οικισμό κατά την περίοδο της απογραφής.

Δόμηση: Οικισμός συνεκτικός

Διαθέτει **εκτεταμένο συνεκτικό τμήμα** (abitato) 104 περίπου στρεμμάτων, το οποίο αποδεκνύει τον ρόλο που διαδραμάτιζε παλαιότερα στο **κέντρο μιας εκτεταμένης αγροτικής περιοχής**. Οι φανερότερες καλλιεργειές είναι 89% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε όλο το δήμο, από το οποίο το **34%** βρίσκεται στην περιοχή της Κατταβιάς. Αποτελέσε βασικό αγροτικό κέντρο κατά την Ιταλική περίοδο.

Χαρακτηρισμός: Οικισμός παραδοσιακός

Ο οικισμός παρουσιάζει **2 όψεις:**
- πολλά **εγκαταλεημένα-ερειπωμένα κτίσματα** δείχνουν την τάση μεταναστεύσης των κατοίκων και την **συνρίκνωση του αγροτικού χαρακτήρα του οικισμού**

- τα πολλά **εμπορικά καταστήματα** αλλά και **καταστήματα ενοίκιασης** αυτοκινήτων και δωρατίων, δείχνουν ότι ο οικισμός στρέφεται προς τριτογενείς λειτουργίες και επαφείκεται κυρίως από την **τουριστική έλξη του Πρασονήσιου**. Είναι ένας οικισμός με ακόμη έντονη αγροτική οικονομία. Το 22% της περιοχής της Κατταβιάς είναι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, 75% βοσκότοπια και μόνο 2% δάση.

Απέχει περίπου 2.5 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 7 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

Εργαστήριο: Ο τρόπος επιβίωσης: Η αγροτική ζωή

Τοποθεσία: Στον κόμβο του παραλιακού οδικού άξονα, οδηγεί στον **παράντα του οικισμού** (είτε συνεχίζει την πορεία του στα δυτικά. Σε μικρή απόσταση από το σημείο βρίσκεται τόσο ο δρόμος που οδηγεί στο **Μεσαναγρό** όσο και ο δρόμος που οδηγεί στο **Πρασονήσι**.

Πληθυσμιακά στοιχεία:
Οικισμός μεσαίος και δυναμικός

Δόμηση: Οικισμός συνεκτικός

Χαρακτηρισμός: Οικισμός παραδοσιακός

Οι πρόσφατες τάσεις, δείχνουν ότι ο οικισμός σποκτά όλο και περισσότερο **τουριστικό χαρακτήρα**, γεγονός που αποδεικνύεται από τον σχετικά μεγάλο αριθμό κατασκευών με τουριστικό χαρακτήρα, καθώς και από το γεγονός ότι αυξάνεται η (ήτηση εγκατάστασης (μόνιμης ή εποχιακής) αλλοδαπών.

Απέχει περίπου 8 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 25 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

Εργαστήριο: Η αρχιτεκτονική των οικισμών

Τοποθεσία Α : Πάνω στο κεντρικό άξονα καταλήγει στην περιφερειακή οδό στα νοτιοανατολικά και προς το Μεσαναγρό στα βορειοδυτικά.

Τοποθεσία Β: Βρίσκεται στον δεύτερο ασφαλοδομημένο άξονα που οδηγεί στη πλατεία του οικισμού. Η τοποθεσία βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση από τον παράντα του

Πληθυσμιακά στοιχεία:
Οικισμός μεσαίος και στάσιμος

Παρότι η πληθυσμιακή εξέλιξη της τελευταίας εικοσαετίας δείχνει μικρή αλλά σταθερή αύξηση του πληθυσμού, η επιτόπια καταγραφή δίνει την εντύπωση ότι αυτό οφείλεται κυρίως στις πληθυσμιακές μετακινήσεις κατά την περίοδο της απογραφής. Η διευθέτηση της εισόδου του οικισμού από την λαχανιά επηρεάζει αρνητικά τον επισκέκτη, σαν χώρα εγκαταλεημένων εργαλείων, μηχανημάτων και σκουπίδιών.

Δόμηση: Οικισμός συνεκτικός

Χαρακτηρισμός: Οικισμός παραδοσιακός

Ενδιαφέροντα πολιτιστικά στοιχεία : Παραδοσιακά σπίτια, δείγματα λαϊκής αγροτικής αρχιτεκτονικής «φυλικά» και «κομαρικά».

Απέχει περίπου 15 km από τον οικισμό San Marco
Περίπου 45 λεπτά με το ποδήλατο (μέση ταχύτητα 20km/h)

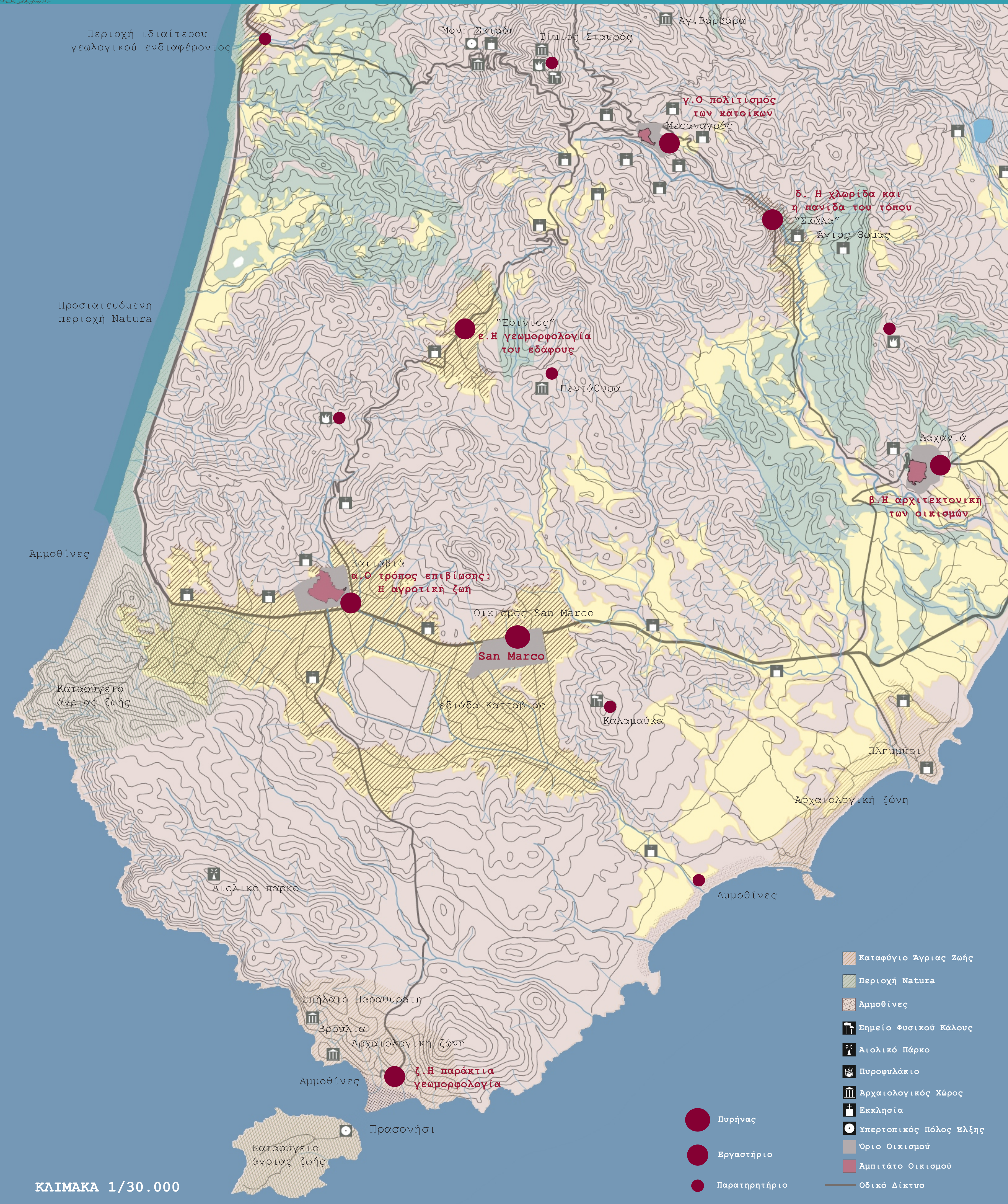
Εργαστήριο: Ο πολιτισμός των κατοίκων

Αποτελεί ιδανικό σημείο για το θεματικό περιεχόμενο του εργαστηρίου διότι εκτός από τον αρχαιολογικό χώρο του οικισμού, υπάρχει σε μικρή απόσταση από αυτόν ο αρχαιολογικός χώρος της Μονής Σκιάθ αλλά και άλλοι δύο αρχαιολογικοί χώροι στις κορυφές των βουνών που περιέχουν τον οικισμό. Τύρα από τον οικισμό και σε μικρές αποστάσεις υπάρχουν 16 μοναστήρια και εκκλησίες. Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα πως ο χώρος αποτελούσε από τα αρχαία χρόνια ένα τόπο ιερό.

Τοποθεσία: Απέναντι από τον **αρχαιολογικό χώρο** και την **πλατεία** του οικισμού. Η Τοποθεσία βρίσκεται ταυτόχρονα και σε μικρή απόσταση από τον κεντρικό οδικό άξονα που έρχεται από την Λαχανιά και κατευθύνεται στην Κατταβιά.

Στο εσωτερικό της εκκλησίας που βρίσκεται απέναντι υπάρχουν τοιχογραφίες, μαρμάρωνι κίονες με τα κινούμενα τους που χρονολογούνται στον 16ο αιώνα μαζί με τη μαρμαρίνη κολυμβήθρα. Τα ψηφιδωτά στο νότιο κλίτος εσωτερικά, καθώς και τα θεμέλια πολυώτερων κτισμάτων συμπληρώνουν το σύνολο του αρχαιολογικού χώρου

Οι Ιταλικοί Αγροτικοί Οικισμοί

Κατά την διάρκεια της Ιταλικής κατάκτησης της Ρόδου, οι Ιταλοί δημιούργησαν οικισμούς με σκοπό την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής και απώτερο στόχο την εποικισμό τους από Ιταλούς έποικους. Πρόκειται για πολεοδομικά σύνολα με κεντρικό πυρήνα και κατοικίες που κατασκευάστηκαν την δεκαετία του 1930.

Οι Ιταλικοί αγροτικοί οικισμοί είναι ο Ρενεαρίο, San Benedetto, Camproscio και **San Marco**. Οι αρχιτεκτονικές σχέσεις που τους χαρακτηρίζουν, αντιπροσωπεύουν την φασιστική ιδεολογία που επιβλήθηκε την εποχή αυτή.

Το κυρίαρχο πολεοδομικό μοντέλο προβλέπει ένα πυρήνα, το μόνο σημείο κοινωνικής συγκέντρωσης και το διαχωρισμό της υπαίθρου έκτασης σε ζώνες κατοικίας. Ο πυρήνας παίρνει εξάρχη την μορφή πατείας, που φιλοξενεί με μνημειακό τρόπο το σημαντικότερο δημόσιο κτίριο (εκκλησία, αστυνομικό σταθμό, αγορά, σχολείο, νοσοκομείο).

Ιστορικά στοιχεία

Η συστηματική προσπάθεια εποικισμού στην πεδιάδα της Κατταβιάς αρχίζει το **1925**. Συστάθηκε γεωργική εταιρία υπό την επωνυμία **Anzienda Agricola San Marco** η οποία αναπτύχθηκε πάνω στα γόνιμα χωράφια των χωριών της Κατταβιάς και της Λαχανιάς. Μεταφέρθηκαν περίπου 100 Ιταλοί γεωργοί με τις οικογένειές τους που επιδόθηκαν στην καλλιέργεια των απαλλοτριωθέντων αγρών.

Δύο χρόνια αργότερα η εταιρία καταστράφηκε. Από το **1932** αναδιοργανώθηκε ο χώρος με απαλλοτρίωση και άλλων κτημάτων που άνηκαν σε Τουρκοκρατικούς. Με το κυβερνητικό διάταγμα του Mario Lago ιδρύθηκε το χωριό **San Marco** όπου εκτός από τις τυπικές αγροτικές κατοικίες χτίστηκαν η εκκλησία και το σχολείο.

Συνολικά το αγρόκτημα San Marco είχε έκταση 2500 στρεμμάτων, που καλλιεργούνταν με σιτηρά και 75 στρέμματα με αμπέλια.

Υλικά

Το κτίριο έχει κατασκευαστεί με **σπλιμένο σκυρόδεμα** στις κολώνες και τις πλάκες των ορόφων. Υπάρχει επιπλέον τοιχοποιία από **πέτρα** αλλά και εσωτερικά χωρίσματα από τούβλο. Το **τούβλο** χρησιμοποιείται και ως επένδυση σε επιφάνειες των όψεων.

Κατοικίες του Οικισμού

Μεταφέρονται από την Ιταλία δώδεκα οικογένειες όπου εγκαθίστανται σε ισόδιαμα σπίτια και καλλιεργούν 2.500 στρέμματα από τα οποία τα 75 είναι αμπέλια. Οι Ιταλοί έποικοι λόγω του πολέμου θα εγκαταλείψουν την περιοχή και η Διοίκηση τους αντικαθιστά με γεωργούς από την Κατταβιά.

Πρόταση επέμβασης στη Νότια Ρόδο

- Το Δίκτυο πολιτιστικών μονοπατιών
Λειτουργικό πρόγραμμα και τοποθεσία των υποδομών

Σχέση υπάρχοντος με νέα κτίσματα

Υλικά

Α. Χώροι εξυπηρέτησης επισκεπτών

Χώροι Διοίκησης
Χώροι διαμονής και σίτισης
Υπαίθριοι χώροι αγροτικών δραστηριοτήτων

Η πεδιάδα της Κατταβιάς

Αγροτικός οικισμός
San Marco

Β. Εργαστήρια Ενημέρωσης και επαφής με το ανθρώπινο περιβάλλον της περιοχής

(α) Ο τρόπος επιβίωσης : Η αγροτική ζωή
(β) Η αρχιτεκτονική των οικισμών
(γ) Ο πολιτισμός των κατοίκων

Οι τρεις αγροτικοί οικισμοί

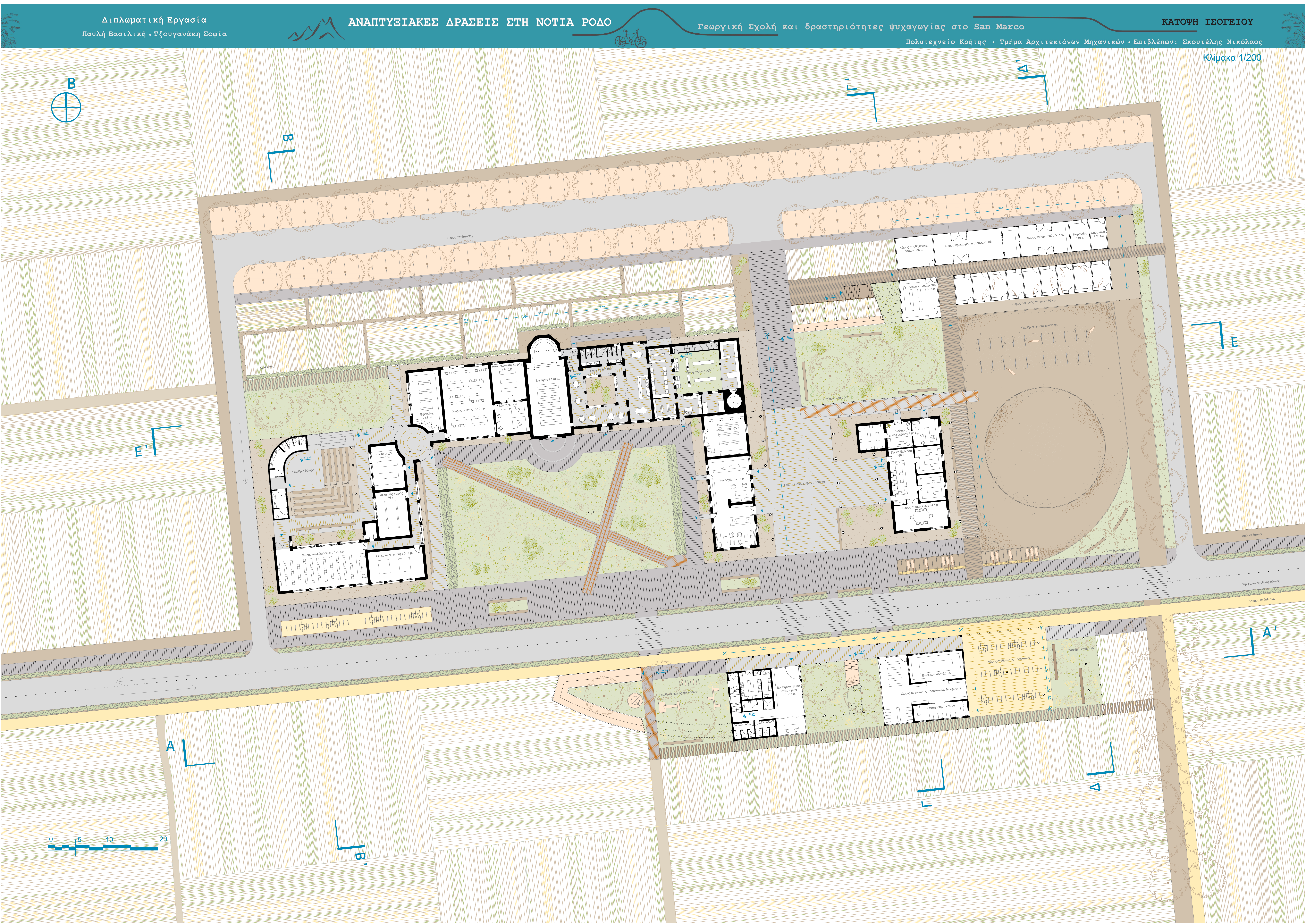
Οικισμός Κατταβιάς
Οικισμός Λαχανιάς
Οικισμός Μεσαναγρού

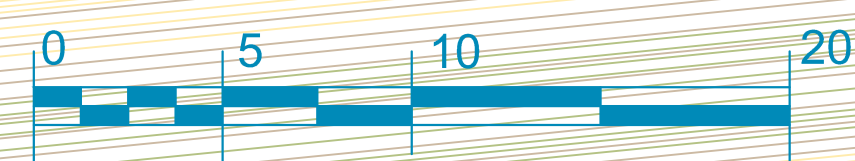
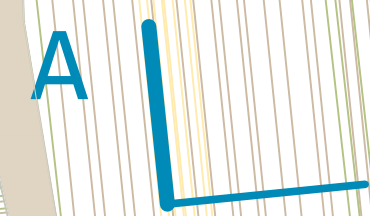
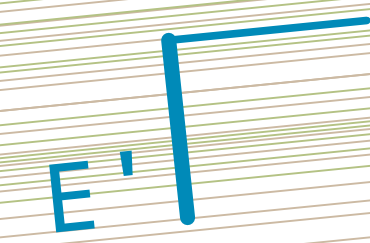
Γ. Εργαστήρια ενημέρωσης και επαφής με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής

(δ) Η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής
(ε) Η γεωμορφολογία του εδάφους
(ζ) Η παράκτια γεωμορφολογία

Εξέχουσες περιοχές φυσικού κάλλους

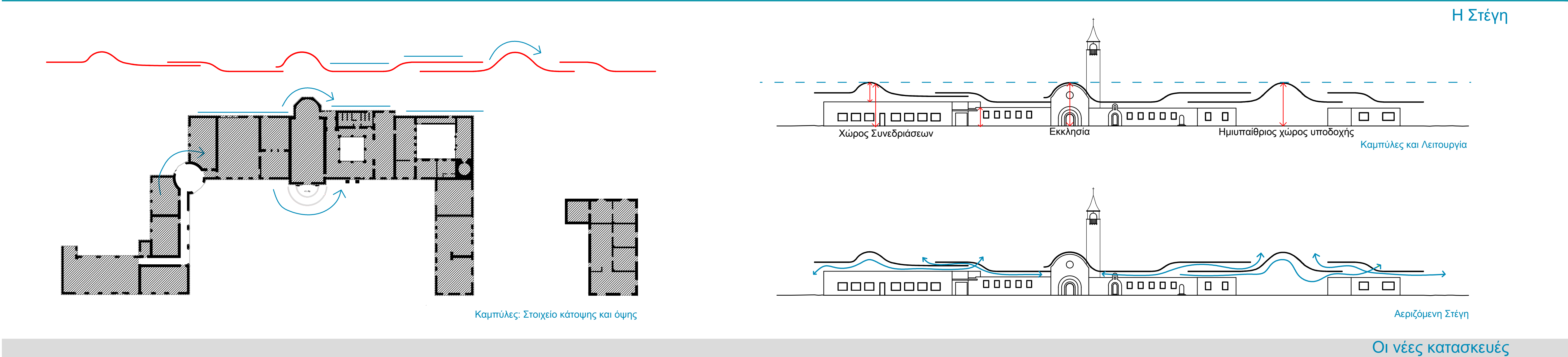
Η "Σκάλα"
Ο "Εριντος"
Το "Πρασονήσι"

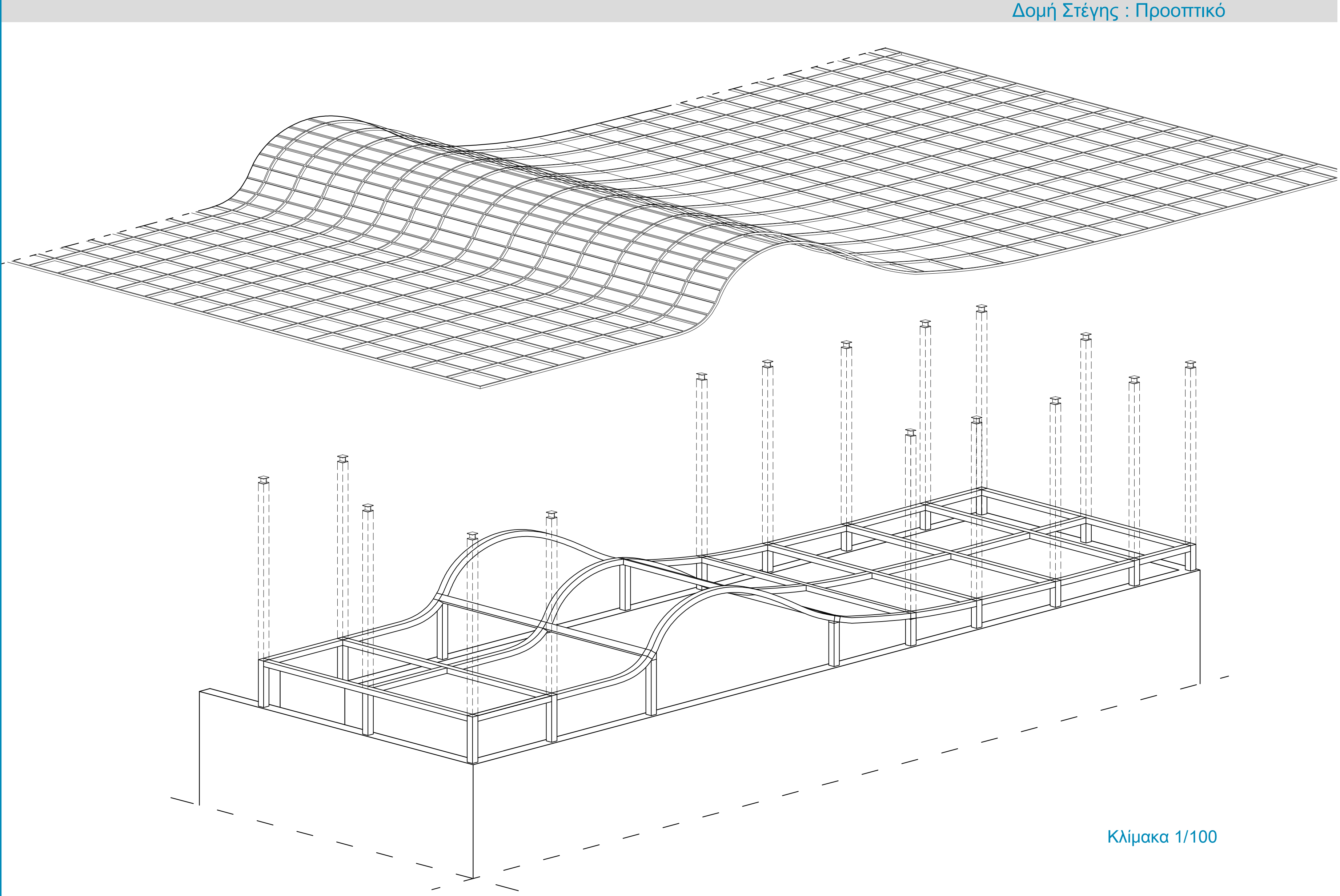
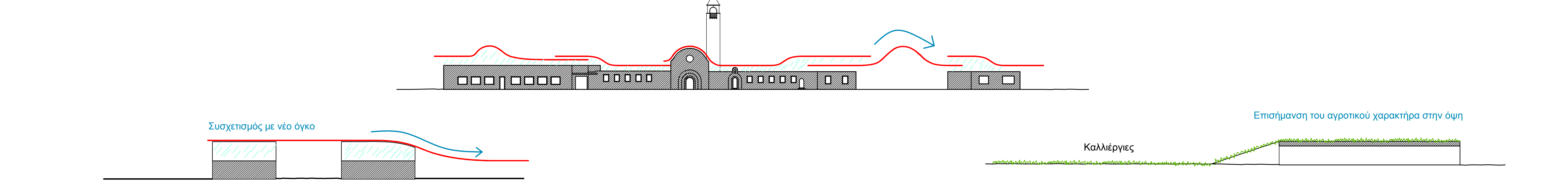

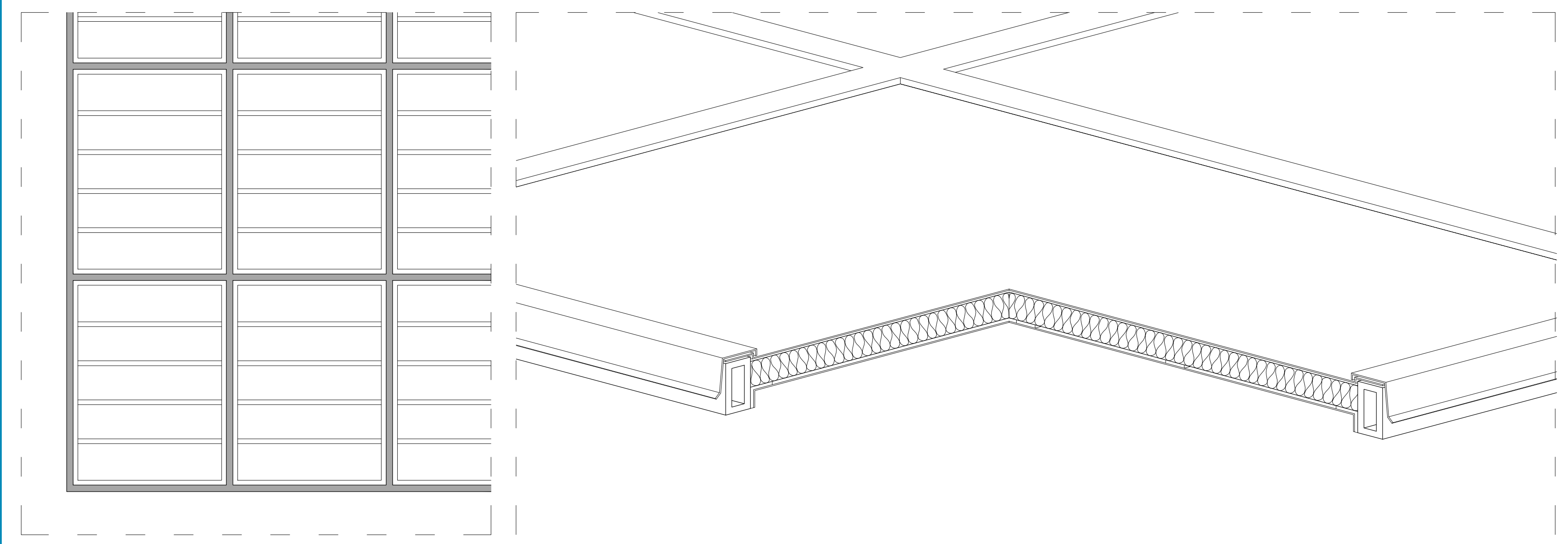
Προσδιορισμός της επέμβασης

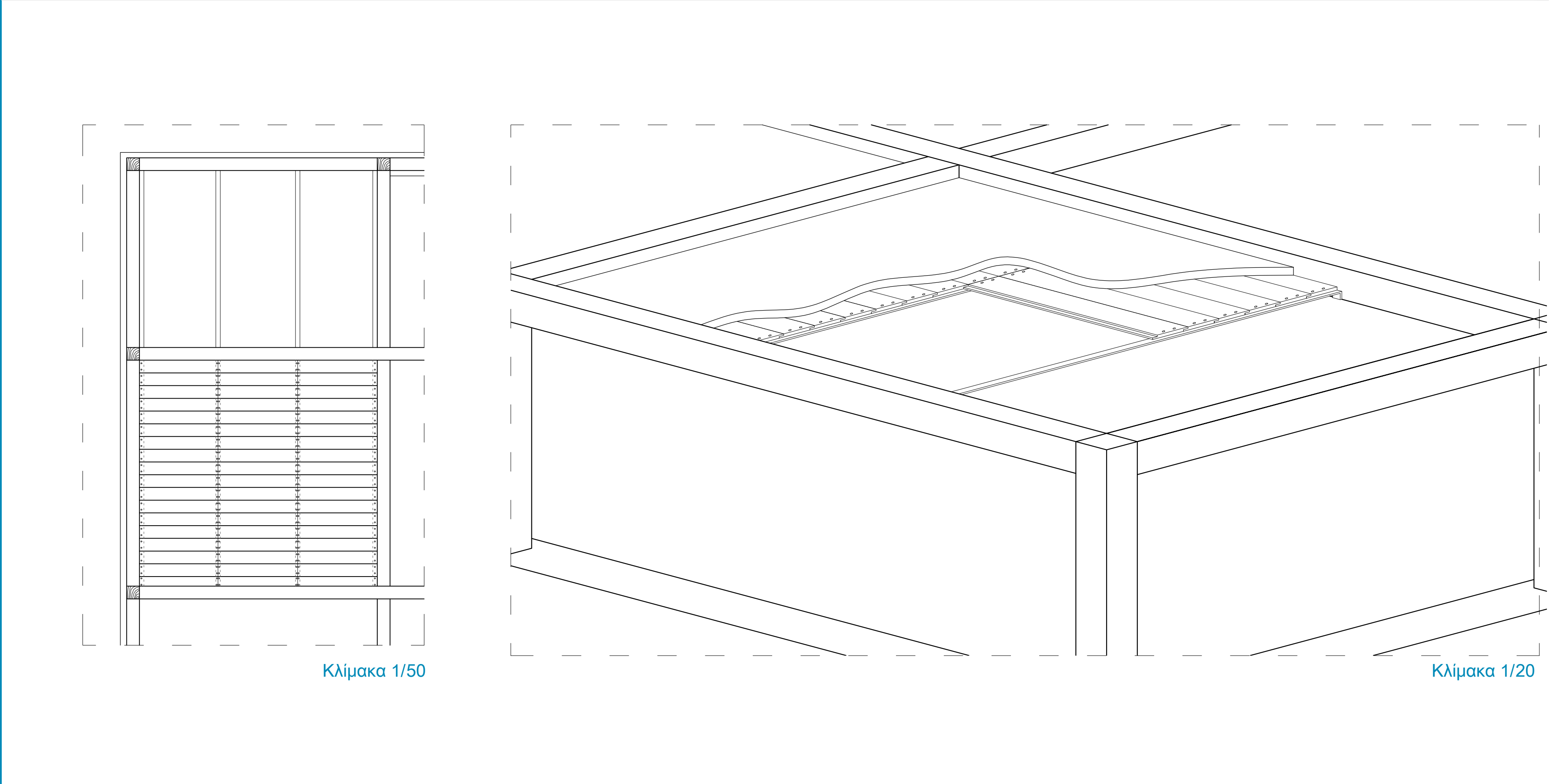
Οι νέες κατασκευές

Μεταλλική Στέγη: Άνοψη / Προοπτικό

Ξύλινη Στέγη: Άνοψη / Προοπτικό

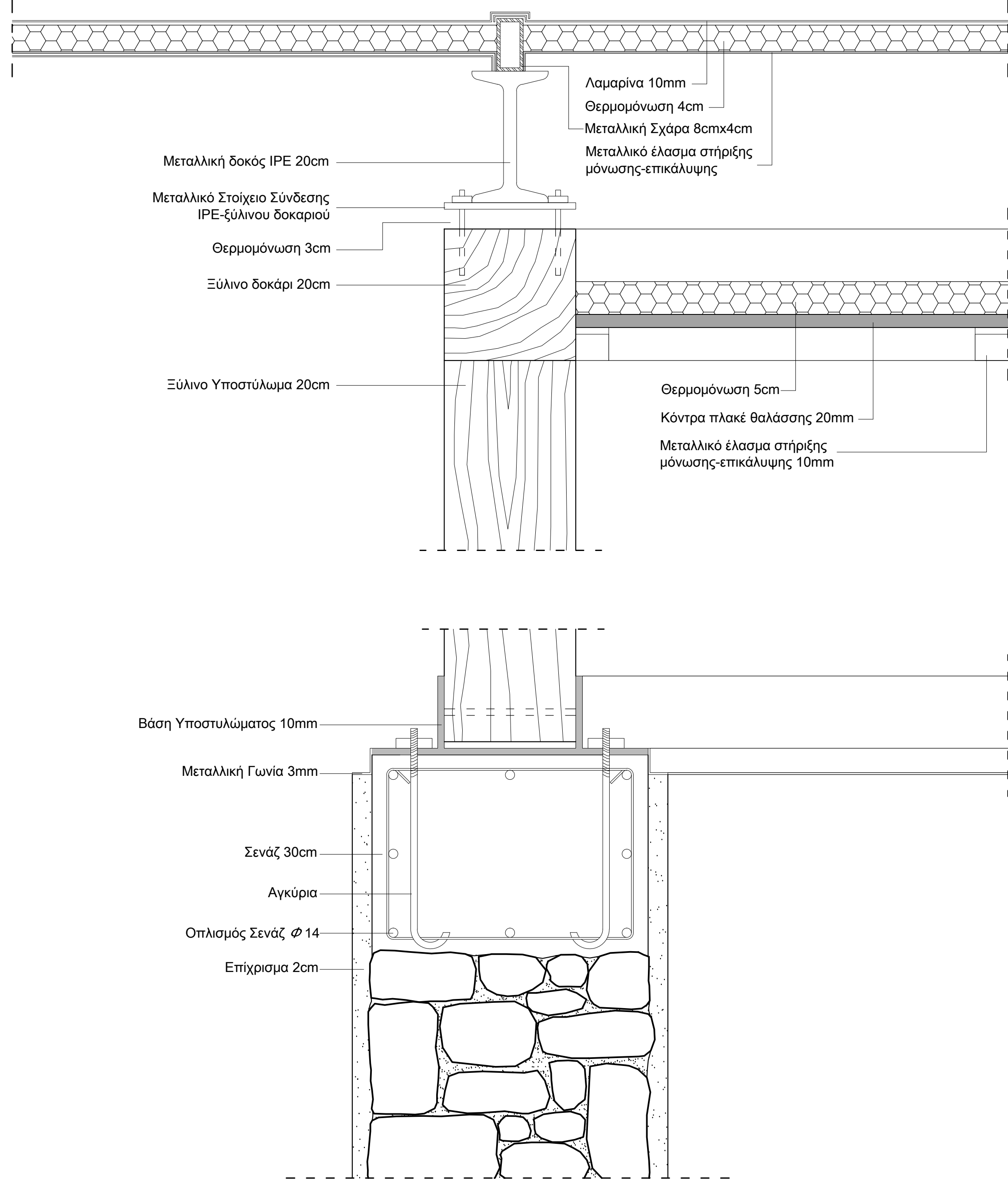
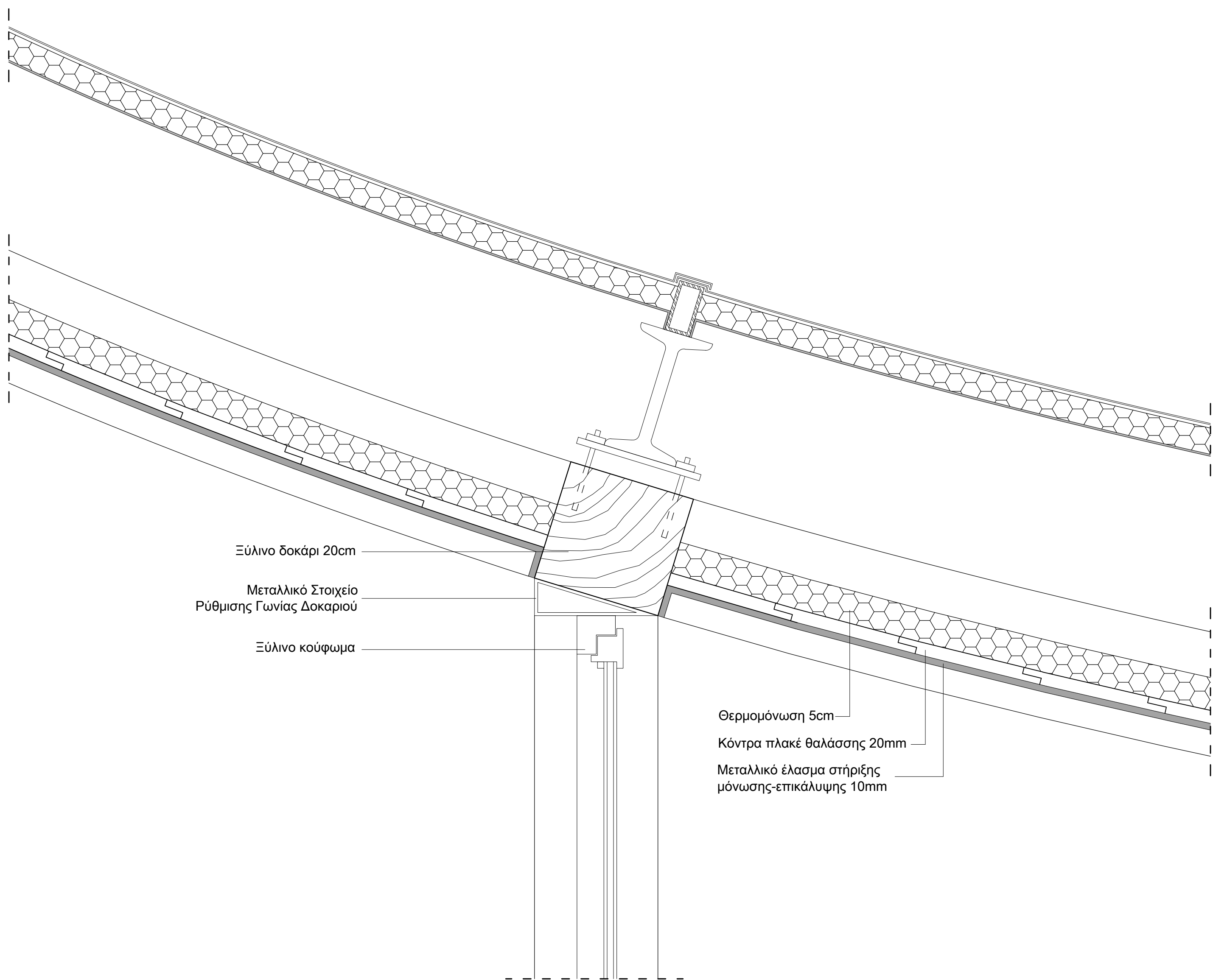
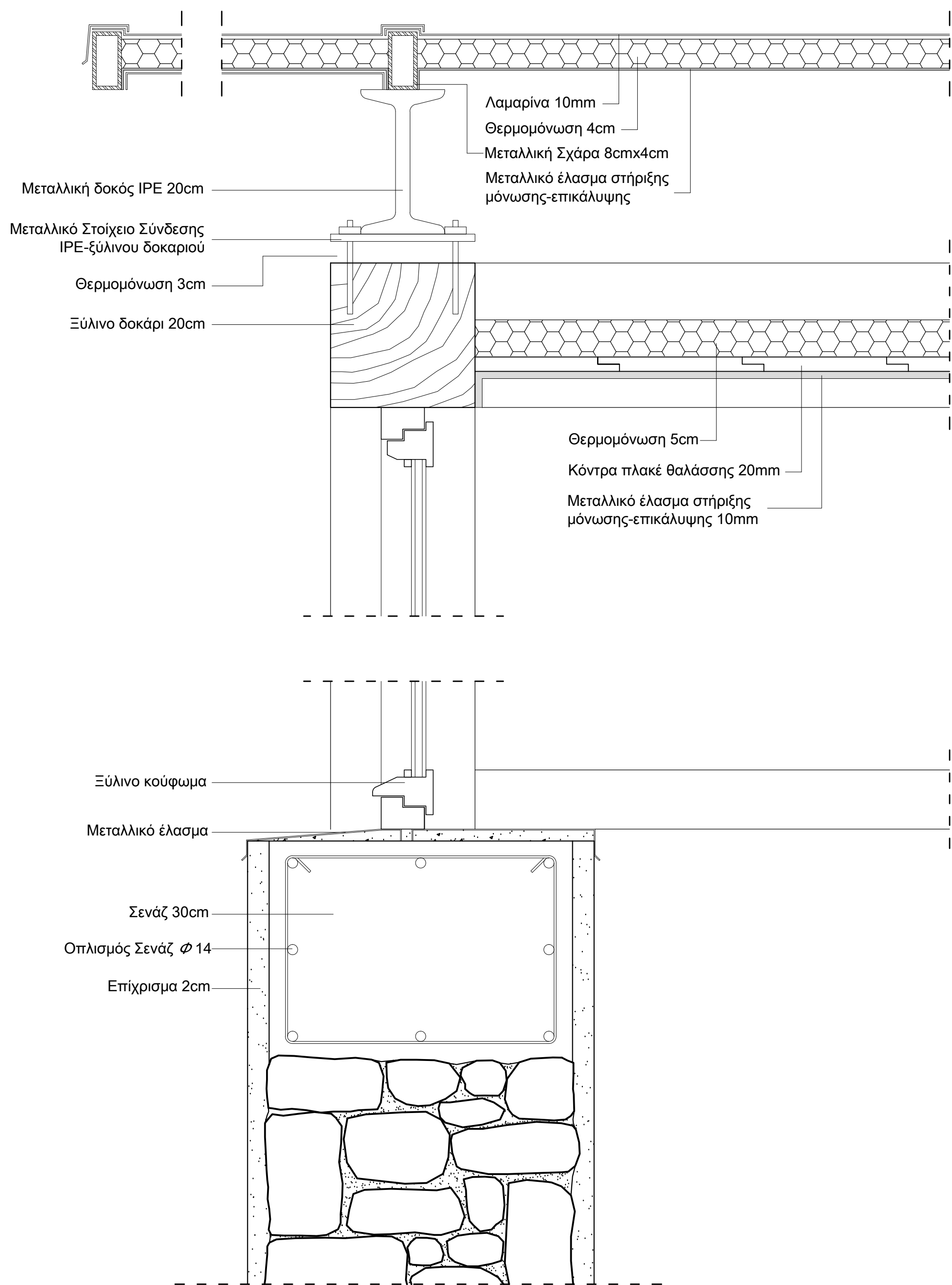
ΟΨΗ / ΤΟΜΗ Α - Α'

ΟΨΗ / ΤΟΜΗ Ε - Ε'

Λεπτομέρεια Στέγης

Κλίμακα 1/5

Κλίμακα 1/50

Κλίμακα 1/50

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

ΟΨΕΙΣ

Κλίμακα 1/50

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΒΑΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΚΑΤΟΨΗ
Κλίμακα 1/100

ΤΟΜΗ
Κλίμακα 1/100

ΤΟΜΕΣ

Κλίμακα 1/50

ΤΟΜΗ Α - Α'

ΤΟΜΗ Β - Β'

ΤΟΜΗ Γ - Γ'